

Asia: VN/584/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle jäteverolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

VN/584/2022 / SYKE/2022/1251

Suomen ympäristökeskuksen lausunto

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Suomen ympäristökeskukselta (SYKE) lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle jäteverolain muuttamisesta. SYKE esittää lausuntonaan seuraavaa:

Jäteveropohjan laajentaminen kattamaan viherlipeäsakka eli soodasakka

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi eduskunnalle jäteveron muuttamisesta ehdotetaan jäteveropohjaa laajennettavaksi kattamaan viherlipeäsakka eli soodasakka (jätenimike 03 03 02).

Metsäteollisuuden tuottama viherlipeäsakka eli soodasakka on ollut koostumuksensa, vesipitoisuutensa ja tuotantomääriensä vuoksi pulmallinen materiaali hyödynnettäväksi. Sen hyödyntämistä on kuitenkin tutkittu jatkuvasti ja vähitellen on alkanut löytyä myös hyötykäyttökohteita. Julkisesti uutisoituja hyötykäyttömahdollisuuksia ovat mm. UPM:n ja Tapojärvi Oy:n hyödyntäminen beliittisementin raaka-aineena, jolloin lopputuotteena on vähähiilisempää sementtiä rakennusteollisuuden raaka-aineeksi. Lisäksi soodasakan on esim. Aalto-yliopiston tutkimuksissa todettu soveltuvan myös maanparannusaineeksi tai pH-puskuriksi happamaan maaperään. Soodasakan on myös esim. Apilagroupin laatimassa selvityksessä todettu voivan soveltua myös jalostettavaksi lannoitteeksi, koska se sisältää kalkkia, kaliumia, rikkiä ja hivenaineita kuten sinkkiä. Sakkaan kertyy myös puusta raskasmetalleja, joiden pitoisuudet eivät kuitenkaan

välttämättä estäisi hyödyntämistä. Lisäksi soodasakkaa hyödynnetään savukaasujen puhdistamiseen. Soodasakkaa on myös hyödynnetty tehdasalueiden kenttärakenteissa sekä tehdaskaatopaikkojen maarakentamisessa

SYKE kannattaa jäteveropohjan laajentamista kattamaan myös soodasakka, koska laajentaminen kannustaisi ottamaan käyttöön jo kehitettyjä hyötykäyttötapoja ja tutkimaan ja kehittämään uusia hyödyntämiskohteita, tuottamaan riittävää tutkimustietoa ja kaupallistamaan ratkaisuja loppuun asti. Vaikka materiaalin haasteellisuus on tunnettu vuosikymmeniä, tutkimustietoa puuttuu yhä. Vero kannustaisi panostamaan kattavaan tutkimustiedon kokoamiseen.

Jäteveropohjan laajentaminen kattamaan kipsijäte

Hallituksen esityksessä ehdotetaan myös rakentamisessa ja purkamisessa syntyvän kipsijätteen (jätenimike 17 08 02) sisällyttämistä jäteveron piiriin. Kipsiä käytetään jo nykyisin uusien kipsilevyjen valmistuksen raaka-aineeksi, mutta myös maanparannusaineeksi ja ravinteiden sitomiseen sekä sementin, asfaltin ja betonin raaka-aineeksi.

SYKE kannattaa jäteveron laajentamista koskemaan myös kipsijätettä, samoin perustein kuin soodasakan kohdalla: laajentaminen kannustaisi ottamaan laajamittaisemmin käyttöön jo kehitettyjä hyötykäyttötapoja ja tutkimaan ja kehittämään uusia hyödyntämiskohteita, tuottamaan riittävää tutkimustietoa ja kaupallistamaan ratkaisuja loppuun asti.

Soodasakan ja kipsin hyödyntäminen rakentamisen raaka-aineena tai maanparannusaineena edistäisivät tavoitteita vähentää luonnonvarojen käyttöä, vähentää luontokatoa, edistää ilmastotavoitteiden saavuttamista ja luoda kotimaisia markkinoita ja työpaikkoja uudelle kiertotaloutta edistävälle liiketoiminnalle. Vallitsevassa maailmantilanteessa raaka-aineiden tehokas hyödyntäminen ja kiertojen sulkeminen on jo huoltovarmuudenkin kannalta yhä tärkeämpää, joten siirtymäajat kannattaa pitää maltillisina ja SYKE kannattaa enintään kolmen vuoden siirtymäaikaa.

Myllymaa Tuuli
Suomen ympäristökeskus SYKE